

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disputationes Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Quibus Univerſa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalæ, 1644

Sect. 2. De actibus diuinæ potentiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

quod aliqui addunt in confirmationem eiusdem sententia, Deum Genes. i. dici fecisse mundum imperando, fiat lux, fiat firmamentum, producat terra herbam viuentem &c. qui loquendi modus indicat ex diuinae voluntatis imperio, vt sic, proximè sequi effectum. Quemadmodum quando imperium agitur moraliter in aliquem præditum cognitione, obedientia est ab imperio. Et alioqui Deus dicendus potius esset imperare suæ virtuti vt producat, non verò imperare effectui vt sic. Quemadmodum male diceretur pistor imperare imagini vt fieret, qui tantum imperauit sibi ipsi vt manum operi admoueret. Respondeo enim aliam esse causam sic loquendi, nempe ad significandam summam Dei potentiam & facilitatem operandi, cui perinde est facere, ac iubere & velle vt aliquid fit; cuiusque voluntati absolutæ & efficaci nihil potest resistere, aut difficultatem vllam afferre. Quæ etiam de causa dicitur vocare ea quæ non sunt, & quæ sunt, id est, habere æquale imperium, & æqualem potentiam in ea quæ non sunt & in ea quæ sunt. Propriè autem loquendo Deus neque suæ omnipotentia, neque huiusmodi rebus inanimatis, aut alijs non existentibus imperauit. Neque etiam peccata fieri aut esse imperat: quæ tamen, quoad positum, non sunt sine concursu diuinæ omnipotentia.

Cur dicitur Deus creasse imperando?

7. Opponit secundo Molina: Dato actu efficaci diuinae voluntatis, quo scilicet vult Deus hoc aut illud esse tali vel tali tempore, & seclusa per possibile vel impossibile in Deo quacunque alia virtute executrice: ex eo actu, tanquam ex efficaci & sufficienti causa, sequitur res creatæ eo tempore & loco, quo Deus ab æterno voluerit. Neque videtur tutum, consonumque cum diuina perfectione, affirmare actum illum non esse causam sufficientem & efficacem, vtex eo solo emanent res creatæ. Ergo superflue potitur aliud in Deo, quod habeat rationem principij immediati, & potentia executrix. Item in actu illo voluntatis diuinæ facile redditur ratio quare res creatæ in tempore emanent sine vlla mutatione in Deo: & quare potius emanent hæc quam alia, in hoc tempore & loco, potius quam in alio: nempe quia Deus ex æternitate liberè determinauit illud futurum vt esset potius vltimo harum rerum, quam aliarum, & hoc tempore vel loco, potius quam alio. In alia verò potentia executrice non tam facile redditur ratio illorum omnium.

8. Soluantur argumenta contraria sententia.

Ad primam Respondeo actum efficacem non posse esse in Dei voluntate, seclusa potentia faciendi quod vult, quam potentiam necessariò præsupponit voluntas efficax vt talis, iuxta doctrinam D. Thom. locis supra relatis. Neque propterea vlla in Deo est imperfectio, quod secundum aliquam rationem præcise sumptam, non concipiatur habere omnem virtutem, & omnem perfectio-

nem, dummodo habeat idcirco, & æqualem sumptus. Distinctio enim attributorum in eo consistit, quod non confunditur tota Dei perfectio: sed tantum id quod opus est vt respondeat perfectionibus creaturarum, quibuscumque attributa diuina comparantur, iuxta doctrinam D. Thomæ q. 13. art. 4. Eademque responsione refellitur quod opponit Vasq. disp. 102. num. 9. distinctionem illam potentia ab intellectu & voluntate derogare perfectioni voluntatis diuinæ, quia inde sequitur voluntatem secundum se, concipi à nobis sine virtute perfecta & inimita, cum alia facultas ad exequendum ei tribuatur. Secundum verò argumentum Molina tangit difficultatem explicandam sectione sequenti.

Inhabis quia appetitus noscer, & imaginatio, habent aliquam vim efficiendi aut afficiendi, vt alterandi scelerum, commouendi humores, & similia. Actus quoque intellectus & voluntatis producant habitus quibus inuamur ad similes actus. Ergo multo magis Dei voluntas habet vim efficiendi.

Respondeo primo, non esse parem rationem appetitus materialis, & imaginationis animalium, quæ propter sympathiam & commotionem humorum ex passione ortam, id faciunt, & appetitus & intellectus purè spiritualis, qualis in Deo est. Secundo, sicut in creaturis intellectualibus corporeis, præter huiusmodi virtutes imaginationis & appetitus, admittitur alia distincta, per quam ad extra operentur: sic in Deo admittenda est. Virtus autem quæ est in actibus intellectus & voluntatis creatæ ad producendos habitus, est fecunditas diuersa ab intellectu & voluntate, estque tantum ad effectum immanens: & præter illam admittitur communiter potentia executrix re vel ratione distincta ab intellectu & voluntate, illique subordinata.

SECTIO II.

De actibus diuina potentia.

Potentia diuina valet ad creandum, educendum, efficiendum, afficiendum, mouendum, impediendum, resistendum, destruendum, & quouis modo agendum. Distincta autem actio ratione, non re, à potentia agendi. Estque potentia, non nudè & præcise sumpta, sed in usu & exercitio: qui usus est potentia se imperdens & exercens, & actu ponens effectum, vt docet S. Thom. q. 25. art. 1. ad 2. & 3. argum. Vbi ait actionem, quæ Deus producit creaturas, esse in Deo, & non in creaturis: eaque de causa dari potentiam in Deo, comparatione effectuum qui ab eo producuntur: non verò comparatione actionis qua producuntur: quippe cum actio quæ producuntur, sit ipsemet Deus. Quibus vltimis verbis idcirco negat

Actio non fit, neque est forma, ne vel ratione distincta ab agente.

negat S. Thom. dari potentiam ad actionem, quia actio non fit: sed est potentia agens, non seipsam, sed aliquid aliud. Quod si actio fieret, deberet naturam prius esse alia actio, siue usus & exercitium potentiae, ad illam efficiendam: & sic in infinitum. Qua de causa non est actio concipienda ut forma physica: ac ne quidem ut forma logica, seu metaphysica, potentiae adueniens, & ab ea distincta. Adveniret enim ipsi potentiae, quae illam poneret, & in illa ponenda se exerceret: adeoque ante actionem esset alia actio, siue aliud exercitium circa illam, & sic in infinitum. Debet igitur concipi simpliciter quodam modo secundum statum diversum simplicem, quae potentia potest habere sine forma superaddita: quatenus eadem quae seipsa poterat agere, agit seipsa & ponit effectum. Quemadmodum res seipsa implet aliud & aliud spatium in motu locali, sine forma superaddita, ne ratione quidem distincta, ad hoc plane superflua: & materia recipi seipsa: & corpora se tangunt seipsis immediate. Idemque dico de actione quarumcunque aliarum potentiarum, etiam intellectus & voluntatis, prout actio proprie sumitur pro usu & exercitio potentiae, distincta a termino, seu effectu per actionem posito.

11. Quomodo actio divina sit temporanea?

Difficultas verò est prima, an & quomodo actio divina potentiae sit temporanea? Resp. primo, cum actio potentiae sit actualis positio effectus, impossibile est effectum poni in tempore, & actionem non esse temporaneam. In quo differat actio omnipotentiae, ab actione intelligendi & volendi, quae cum ab aeterno esse poterit, debet intelligi esse ab aeterno & in aeterno perseverare: quia Deus debet concipi invariabilis quantum fieri potest. Adde quod multo magis variaretur per actiones intelligendi & volendi, ratione terminorum, qui sunt actus intellectus & voluntatis, intrinseci & immanentes; quam per actiones potentiae operantis ad extra, quarum termini sunt Deo extrinseci.

12.

Respondeo secundò, Deum liberum esse ad operandum ad extra, ut naturali ratione notum est: adeoque non agere statim ac potest, aut quodcumque potest: sed quando vult, & id quod vult. Vult autem ab aeterno operari eo tantum instanti aut tempore quo operatur: Ita ut Deus ab aeterno habuerit volitionem efficacem & determinationem, cui tamen executionem coniunctam non erat, sed potius dilatio: quia praecedebat determinatio; & executio non erat, quae poterat esse prius quam fuerit, ac prius in infinitum. Et quamvis difficile sit intelligere quomodo vi decreti, quod per se erat de futuro, extiterit praesens executio, quae sine praesenti determinatione & applicatione seu motione potentiae intelligi vix potest: illud tamen summam Dei perfectiendi & infinitudini incomprehensibili tribuendum est, ut aeterna volitio efficax fuerit ab aeterno sufficiens applicatio & determinatio potentiae

Tomus I,

executivae ad operandum eo instanti temporis imaginarij quo Deus operari decrevit, & id quod operari decrevit. Adeo ut non sit opus novo usu voluntatis, seu nova volitione, efficaciter applicante & extrinsecè determinante potentiam: sed sufficiat aeterna illa, eoque facilius, quod eò vult, & in aeternum eadem perseverat. Ex his solum manet secundum Molinæ argumentum, prima sectione propositum, & huc reiescit.

Difficultas secunda est, an potentia divina possit exhauriri: ita ut faciat quicquid facere potest, & nihil amplius faciendum super sit? Respondeo negativè. Neque enim potest motum caelorum v. g. tam diuturnum efficere, ut non possit diuturniores: neque res à se creatas tam diu conservare, ut non possit ulterius. Et supposita continuo compositione ex semper divisibilibus, iuxta doctrinam Aristotelis, non potest illud tot in partes dividere, ut in plures non possit. Praeterea potest ea quae creavit destrui, si velit, & destructa reproducere, & sic in infinitum. Potest etiam data quacunque multitudine specierum aut individuum producere alia: quippe quorum productio & existentia non habet oppositionem contradictionis cum priorum productione & existentia, neque enim opponuntur ut ens & non-ens, secundum idem: adeoque non implicat simul esse. Quare potentia divina non potest tantum usum, aut tam multiplicem habere, ut non possit ulterius, & plus operari ac plus in infinitum, sine ullo termino. Et hæc de actibus potentiae divinae in communi sufficiant. De actibus vero particularibus & praecipuis creationis, conservacionis, & gubernacionis, dicemus infra tractatu 3.

13. Diuina potentia non potest exhausti.

SECTIO III.

De Obiecto divinae omnipotentiae.

Obiectum adaequatum potentiae divinae est quicquid est possibile, secundum omnem modum quo est possibile. Si quid autem Deus non potest, illud inuoluit contradictionem eo modo quo Deo impossibile est: ut quod Deus seipsum destruat, vel metiatur, vel faciat ut non fuerint ea quae praeterita sunt. Neque propterea Deus desinit esse omnipotens: quia omnipotentia debet tantum extendi ad possible. Sicut nemo dixerit aurem surdam, quae colores non percipit; quia non est obiectum auditus. Ceterum possible quae in obiecto omnipotentiae divinae continentur, infinita sunt. Et licet non sit omnibus evidens, est tamen à fidelibus communiter receptum, quod potentia Dei non limitetur ad ullam finitam multitudinem rerum producendam simul, & conservandam, cum inde nulla sequatur contradictio, & manifestè multa possit in infinitum ac supra omnem finitam multitudinem: puta hominum multiplicationem.

14. Obiectum omnipotentiae est omne possibile.

P P